

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิริยะสุตา วงศ์ภักดี^{1*} และ นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*Wiriyasuda2539@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 71 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งต่อ และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายให้ครู เก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ กำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านครอบครัว จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียนแต่ละราย

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพญาไท

Student support system administration of Phyathai School, Bangkok Primary Educational Service Area Office.

Wiriyasuda Wongpakdee^{1*} and Niran Sutheeniran¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*Wiriyasuda2539@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the level of student support system administration at Phyathai School, under the Bangkok Metropolitan Primary Educational Service Area Office, and to study guidelines for the administration of the student support system at Phyathai School, under the Bangkok Metropolitan Primary Educational Service Area Office. The research population comprised 71 teachers employed at Phyathai School, affiliated with the Bangkok Primary Educational Service Area Office, during the 2025 academic year. The research instruments were a 5-point rating scale questionnaire with an Item-Objective Congruence (IOC) index of 0.67–1.00 and a reliability coefficient of 0.93, and a semi-structured interview. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that the overall administration of the student care and support system of Phyathai School was at a high level. When examined by individual component, the promotion and development component yielded the highest mean score, followed by problem prevention and resolution, student screening, student referral, and individual student recognition, which recorded the lowest mean score. Regarding the proposed administrative guidelines, it was found that school administrators should establish policies directing teachers to systematically collect individual student data, define screening criteria based on family background information, organize diverse student development activities both inside and outside the classroom, and coordinate collaboration among parents, communities, and relevant agencies to facilitate the referral of students to external organizations or specialists in accordance with each student's individual needs and circumstances.

Keywords: Student support system administration Phyathai School

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมเป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความเป็นปึกแผ่นที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอน ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย [1]

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาทิ คณะกรรมการโรงเรียนขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดนโยบายสำคัญให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน [2]

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่กล่าวถึงความสำคัญที่จะต้องมียุทธศาสตร์ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจนมีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1)การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)การคัดกรองนักเรียน 3)การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4)การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน และ5)การส่งต่อแต่ละองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน [3]

โรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,791 คน จำนวนครูทั้งสิ้น 72 คน ได้แปลงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มีโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีนโยบาย และจุดเน้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 โรงเรียนพญาไท เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาการบริหารจัดการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืน โดยอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบอาศัยการทำงานที่เข้มแข็งของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี นักเรียนทุกคนต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม และทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ แก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยตรงตามเกณฑ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน แต่จากผลรายงานการประเมินตนเองประจำปีของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567 ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีระบบ พบว่าโรงเรียนพญาไท ครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและใช้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้เข้าใจนักเรียนในความรับผิดชอบรายชั้นเรียน เป็นรายบุคคล สามารถคัดกรอง นักเรียนเป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มปัญหาได้ เพื่อให้มีแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียน สามารถป้องกัน วิเคราะห์ แก้ปัญหา สามารถส่งต่อและให้คำปรึกษานักเรียนได้ ในบริบทของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติในระยะยาว จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อนำประโยชน์จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารและแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี
3. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนพญาไท ผู้ให้ข้อมูลเพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง ผู้อำนวยการโรงเรียนโสมสุมิตร และผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชนะสงคราม

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนราชวินิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.93

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 72 ฉบับ เก็บคืนได้ จำนวน 71 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.61

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับการบริหารโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และวุฒิการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการบริหารโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2)ด้านการคัดกรอง 3)ด้านการส่งเสริมพัฒนา 4)ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5)ด้านการส่งต่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [4]

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวม 5 ด้าน

(N=71)

การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.25	0.75	มาก	5
2	ด้านการคัดกรอง	4.32	0.73	มาก	3
3	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.43	0.69	มาก	1
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.41	0.69	มาก	2
5	ด้านการส่งต่อ	4.29	0.76	มาก	4
รวม		4.34	0.72	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.43$) รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\mu=4.41$) ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.24$)

การวิจัยแนวทางการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนพญาไท มีการกำหนดนโยบายให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจบริบทครอบครัว ใช้เครื่องมือและเอกสารทางการศึกษาในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน มีการกำกับติดตาม และให้คำแนะนำครูในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลนักเรียน เพื่อปรับปรุงและจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

ด้านการคัดกรอง ผู้บริหารโรงเรียนพญาไท มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านครอบครัว ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน ควบคู่กับการใช้แนวทางจากคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในการคัดกรองและติดตามนักเรียน มีการประชุมครูและผู้บริหารเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มนักเรียน รวมทั้งการเยี่ยมบ้านเพื่อเก็บข้อมูลและประเมินสภาพครอบครัวของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนบทบาทครูประจำชั้นในการดูแลและติดตามนักเรียน การประสานแหล่งทุนหรือความช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และการนำผลการคัดกรองไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียน

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนพญาไท มีการดำเนินงานตามแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหน่วยงาน ควบคู่กับการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความสามารถเฉพาะด้านของนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมแนะแนว โฮมรูม และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ และสถานที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน พร้อมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงผลงานและเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน และมีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารโรงเรียนพญาไท มีการกำหนดขั้นตอนและดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดูแลช่วยเหลือ และให้คำปรึกษานักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยครูประจำชั้น ควบคู่กับการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในการติดตามและช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลและหลักฐานประกอบการช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประสานผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอกในกรณีปัญหาที่ซับซ้อน พร้อมทั้งการสนับสนุนกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน การจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารโรงเรียนพญาไท มีการรวมทั้งการประสานและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการพิจารณาส่งต่อนักเรียน ตลอดจนการประสานหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกในการส่งต่อนักเรียน และภายหลังการส่งต่อยังมีการจัดการเรียนรู้หรือดูแลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนหลังการส่งต่อ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนพญาไทศึกษาได้มีการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครอง และการส่งเสริมทักษะตามความถนัดของผู้เรียน ควบคู่กับการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรบุคคลมีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา รวมถึงการเสริมสร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ โรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายังเป็นระบบ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครอง และการติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งมีการบันทึกข้อมูลรายบุคคลและปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และในด้านการคัดกรอง มีการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ระเบียบสะสมแบบประเมิน EQ และ SDQ รวมถึงการเยี่ยมบ้านเพื่อนำมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งช่วยให้สามารถวางแผนช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด รวดเร็ว และเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละราย

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหามาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง [5]

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพัฒนานิคม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพัฒนานิคม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนพัฒนานิคม จำนวน 90 คน และบุคลากรของโรงเรียนพัฒนานิคมในการสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพัฒนานิคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ [6]

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาในสหวิทยาเขตสตาร์บุษ จำนวน 184 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน [7]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายให้ครูเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจบริบทครอบครัว ใช้เครื่องมือและเอกสารทางการศึกษาในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน มีการกำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำครูในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเพื่อปรับปรุงและจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

2. ด้านการคัดกรอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลด้านครอบครัว ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน ควบคู่กับการใช้แนวทางจากคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาในการคัดกรองและติดตามนักเรียน มีการประชุมครูและผู้บริหารเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและจัดกลุ่มนักเรียน รวมทั้งการเยี่ยมบ้านเพื่อเก็บข้อมูลและประเมินสภาพครอบครัวของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนบทบาทครูประจำชั้นในการดูแลและติดตามนักเรียน การประสานแหล่งทุนหรือความช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และการนำผลการคัดกรองไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินงานตามแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของหน่วยงาน ควบคู่กับการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความสามารถเฉพาะด้านของนักเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมแนะแนว โฮมรูม และการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ และสถานที่ในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน พร้อมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงผลงานและเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน และมีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดขั้นตอนและดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดูแล ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษานักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยครูประจำชั้น ควบคู่กับการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในการติดตามและช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลและหลักฐานประกอบการช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประสานผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอกในกรณีปัญหาที่ซับซ้อน พร้อมทั้งการสนับสนุนกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน การจัดกิจกรรมป้องกันปัญหาและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรวมทั้งการประสานและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการพิจารณาส่งต่อนักเรียน ตลอดจนการประสานหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกในการส่งต่อนักเรียน และภายหลังการส่งต่อยังมีการจัดการเรียนรู้หรือดูแลด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนหลังการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาระบบการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวทางการบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สรุปผล

การบริหารระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพญาไท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาการวางแผนดำเนินการจัดกระบวนการ โครงการหรือกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนและสนับสนุนส่งเสริมในด้านงบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์ มีขั้นตอนการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยดำเนินงานผ่านการจัดทำ โครงการหรือกิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสมเช่น การจัดประกวดกิจกรรมการแข่งขันทักษะทางวิชาการ วิชาชีพ และความสามารถพิเศษ ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้นักเรียนได้รู้จัก จุดเด่น จุดด้อยของตนเองและสร้างขวัญกำลังใจสนับสนุน ชมเชย และยกย่อง นักเรียนที่ทำคุณงามความดี เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตนเอง มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาสามารถปรับตัวเผชิญกับ ปัญหา กลับมามีพฤติกรรมที่ดี และสามารถดำรงตนได้เหมาะสมตามช่วงวัย และจัดทำรายงานและประเมินผลการจัดทำ โครงการหรือกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาการประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยใช้กระบวนการในการ วิเคราะห์หาสาเหตุและปัญหาเพื่อป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนทุกคน จัดให้มีครูแนะแนวเพื่อทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดย การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้แก่ การให้การปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมเพื่อน ช่วยเพื่อนการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง เช่น การโทรศัพท์ การเชิญมาพบ การเยี่ยมบ้าน เพื่อพบปะผู้ปกครอง ซึ่งครูต้องใช้ทั้งความรู้ เทคนิควิธีการ และเครื่องมือ อีกทั้งยังต้องมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด แต่ยังคงมีการเฝ้าระวังและป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ต้องมีการ ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนและให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขให้นักเรียนมีพฤติกรรม ไปในทางที่ดีขึ้น มีการบันทึกข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล และปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เป็นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] Office of the Education Council, Ministry of Education. (2017). *National Education Plan 2017–2036*. Prikwan Graphic. (In Thai)
- [2] Office of the Basic Education Commission. (2020). *Manual for student care and support system*. Bangkok: Ministry of Education. (In Thai)
- [3] Department of Mental Health, Ministry of Public Health. (2022). *Guidelines for student care and support operations in universities*. Nonthaburi: Division of Mental Health Promotion and Development. (In Thai)
- [4] Srisa-ard, B. (2017). *Introduction to research (10th ed.)*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [5] Special Task Center for Student Protection and Assistance, Office of the Basic Education Commission. (2022). *Manual for student protection and assistance*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- [6] Pongsakorn Sanmueang. (2024). *Guidelines for developing the student care and support system of Pattananikom School* [Master's thesis in Educational Administration, Silpakorn University]. (In Thai)
- [7] Ratchatikon Ramanyakit. (2023). *Guidelines for developing student care and support system operations using digital technology in schools under the Star Buth Educational Network, Chanthaburi-Trat Secondary Educational Service Area Office* [Master's independent study in Educational Administration, Sukhothai Thammathirat Open University]. (In Thai)

การศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สุขขี สุขภิรมย์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ พัทธราเดช โสม¹

¹ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*sukkee41@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และครูโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน และผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .975 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้บริหารควรประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศและ Big Data เพื่อการจัดเก็บข้อมูลที่รวดเร็วและแม่นยำ ใช้เครื่องมือประเมินเชิงจิตวิทยาที่ทันสมัย ปรับปรุงและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเชิงรุกที่มุ่งเน้นทักษะชีวิต สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนและชุมชน ผ่านแพลตฟอร์มการสื่อสารออนไลน์ และวางระบบการส่งต่อภายในและภายนอกที่มีประสิทธิภาพและคำนึงถึงสิทธิเด็กเป็นสำคัญ

คำสำคัญ: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ

A Study of the Student Support System in the 21st Century for Chanhunbamphen School under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Sukkee Sukpirom^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Patchara Dechhome¹

¹Educational Administration Master of Education Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*sukkee41@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current operations and 2) to establish guidelines for developing the 21st-century student support system at Chanhunbamphen School under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The study focused on five core components: 1) Individual Student Identification 2) Student Screening 3) Student Promotion and Development 4) Prevention and Intervention and 5) Student Referral. The population for this study consisted of a total of 37 participants, including 2 school administrators and 35 teachers at Chanhunbamphen School. In addition, three key informants were selected for the interviews. The research instruments employed were a 5-point Likert scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) equal to 1.00 and a reliability coefficient of .975, along with a semi-structured interview form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings indicate that: 1) The implementation of the Student Support and Safeguarding System at Chanhunbamphen School is overall at a high level. Individually, the Referral System achieved the highest mean score, while Student Promotion and Development received the lowest. 2) To adapt to the 21st century, the proposed guidelines emphasize integrating Information Technology and Big Data for precision, utilizing modern psychological tools, and fostering proactive life-skills activities. Additionally, the school aims to strengthen community networks via online platforms and streamline referral protocols while prioritizing children's rights and efficiency.

Keywords: Operation of Students Supporting System in the 21st Century, Chanhunbamphen School

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษ

ที่ 21 ประกอบกับแรงกดดัน จากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัย อย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และ พฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากมายประการ นับตั้งแต่ปัญหา คุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการ พัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาด ความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และ การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผล กระทบต่อระบบการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้อง ปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ ครอบคลุมยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า [1]

การดูแลช่วยเหลือเป็นเรื่องที่สำคัญของเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันอย่างมากที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและ สภาพแวดล้อมในสังคมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้มีเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนใน อดีตเป็นอย่างมาก ซึ่งหน่วยงานที่อยู่ใกล้กับนักเรียนมากที่สุดคือ โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะต้อง ดำเนินการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีระบบ และมีกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นขั้นเป็น ตอน มีหลักฐานในด้านปฏิบัติงาน มีรูปแบบ เทคนิค และวิธีการโดยจะต้องศึกษา และเข้าใจปัญหา ทราบสาเหตุที่แท้จริงที่ เกิดขึ้น และร่วมมือกันหาแนวทางแก้ไข โดยใช้กระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวนำในการดำเนินงาน การ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนา ส่งผลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ มีทั้ง คุณธรรมและจริยธรรม มีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังได้ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งครูที่ปรึกษาจะเป็นบุคคลหลักในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึงและใกล้ชิด รวมถึงมีการพัฒนาใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อีกทั้งมี การประสานความร่วมมือกับผู้บริหารและบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สร้างส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน และเพื่อให้ เกิดกระบวนการทำงานเป็นระบบมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์แห่ง ความสำเร็จ [2] ซึ่งมีความสอดคล้องกับหน่วยงานศึกษานานาชาติ ที่เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว โดยได้จัดทำนโยบายการศึกษา และทำการปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุไว้ในวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกคน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนา ตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ [3]

การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด และทฤษฎีทางด้านการบริหารการศึกษาและพฤติกรรมองค์การเป็นฐานรากที่สำคัญ [4, 5, 6] โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่ ให้มีความสำคัญกับโครงสร้างองค์การเชิงมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากร [7] ในระดับสากล การจัดตั้งระบบหรือโครงการช่วยเหลือนักเรียน (Student Assistance Programs - SAP) ถูกมองว่าเป็นกลไกเชิงองค์การที่สำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างสุขภาพและการเติบโตที่ดีของเยาวชน [8] กระบวนการ เหล่านี้ต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐานทางการศึกษาที่ชัดเจน [9] ควบคู่ไปกับการใช้เครื่องมือประเมินทางจิตวิทยาที่ได้มาตรฐาน เพื่อการคัดกรองและทำความเข้าใจกับนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างลึกซึ้งและแม่นยำ [10]

นอกจากนี้ งานวิจัยที่ผ่านมายังชี้ให้เห็นว่าการสร้างระบบช่วยเหลือที่เข้มแข็ง ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อตัวเรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดโปรแกรมการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนที่สามารถช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ [11] รวมถึงการทำงานในรูปแบบทีมช่วยเหลือนักเรียน (Student Assistance Team) ที่ช่วยเพิ่มความมั่นใจและประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการรับมือและดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง (At-risk Students) [12] ยิ่งไปกว่านั้น ในบริบทของความท้าทายในยุคศตวรรษที่ 21 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องบูรณาการเข้ากับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมงานแนะแนวและให้คำปรึกษา ช่วยให้สถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงและสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างไร้รอยต่อ [13] ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ยืนยันว่า การใช้ระบบติดตามผู้เรียน (Student Monitoring System) อย่างเป็นระบบนั้น เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์และคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง [14] ในการรับมือกับความท้าทายดังกล่าว การบูรณาการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จึงทวีความสำคัญอย่างยิ่ง ทฤษฎีการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Data-Driven Decision Making) ชี้ให้เห็นว่า การนำ Big Data มาใช้ในสถานศึกษาช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถวิเคราะห์พฤติกรรม แนวโน้มความเสี่ยง และปัจจัยแวดล้อมของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำและเป็นระบบ การทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาในระดับมัธยมศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดูแลผู้เรียนมักมีการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเชื่อมโยงข้อมูลทั้ง 5 ด้านของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม ยังพบช่องว่างทางงานวิจัยที่ระบุถึงปัญหาความไม่พร้อมของบุคลากรและระบบเครือข่ายในโรงเรียนขนาดกลาง ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงนำกรอบแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ มาบูรณาการร่วมกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการใช้สารสนเทศเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดูแลผู้เรียนอย่างยั่งยืน

โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นองค์กรที่มีขนาดกลาง มีกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีข้อมูลที่สำคัญ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในเรื่องต่าง ๆ ครูที่ปรึกษาจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนอย่างครอบคลุมจะช่วยให้เข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาสังเคราะห์ วิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาหรือป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างเหมาะสม 2) การคัดกรองนักเรียน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจำแนก การแยก การแบ่งนักเรียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ตามด้านที่ต้องการคัดกรอง เช่น การคัดกรองนักเรียนด้านการเรียน ด้านเพศ ด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น 3) การส่งเสริมและพัฒนา การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียน ที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และเป็นการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา มีพฤติกรรมดีขึ้น 4) การป้องกันและแก้ไข การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลายอย่างเหมาะสม ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีการกำกับ ดูแล ติดตามจากครูที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด และการส่งต่อ การส่งต่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่ครูที่ปรึกษาใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ อย่างสุดความสามารถ แต่ปัญหาของนักเรียนยังไม่คลี่คลาย เกินความสามารถและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา จึงจำเป็นต้องส่งต่อ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

จากสภาพความเป็นมา ความสำคัญ ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปส่งเสริมพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ประชากร

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 37 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกศึกษาจากประชากรทั้งหมด เนื่องจากการมีขนาดประชากรที่เล็ก (37 คน) การเก็บข้อมูลทั้งหมดจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือทางสถิติและลดความคลาดเคลื่อนในการเป็นตัวแทนของกลุ่ม

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากผู้บริหารและครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล จำนวน 17 ข้อ ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 19 ข้อ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 14 ข้อ ด้านการป้องกันและแก้ไข จำนวน 17 ข้อ และด้านการส่งต่อ จำนวน 17 ข้อ รวม 84 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าฯ กทม. ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลได้ความเชื่อมั่น .896 ด้านการคัดกรองนักเรียนได้ความเชื่อมั่น .835 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาได้ความเชื่อมั่น .885 ด้านการป้องกันและแก้ไขได้ความเชื่อมั่น .931 ด้านการส่งต่อได้ความเชื่อมั่น .860 และโดยรวมได้ความเชื่อมั่น .975
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 37 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ครูผู้สอนโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 37 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 37 ฉบับ เก็บคืนได้จำนวน 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ [15]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวม 5 ด้าน

(N = 37)

การศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.99	0.82	มาก	2
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.98	0.81	มาก	4
3	ด้านการส่งเสริมพัฒนา	3.96	0.80	มาก	5
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.95	0.78	มาก	3
5	ด้านการส่งต่อ	4.02	0.84	มาก	1
รวม		3.98	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.02$) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\mu=3.99$) ส่วนด้านการส่งเสริมพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=3.96$)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การดำเนินการพัฒนาางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

จากผลการวิจัยการพัฒนาางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มากกว่าสูงกว่าปริญญาตรีโดยรวมผลการวิจัยทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดและกำกับติดตามให้ครูจัดทำและใช้ระเบียบสะสม (ปพ.8) ให้เป็นปัจจุบันและผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนให้ครูนำข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูจัดเก็บข้อมูลด้านสุขภาพกายของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมการปรับปรุงผลการคัดกรองรายบุคคลของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาได้นำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการวางแผนเชิงป้องกันอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมการจัดทำและใช้สารสนเทศรายบุคคลของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารสถานศึกษาได้นำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนการดำเนินงานในการคัดกรองและจำแนกนักเรียนกลุ่มมีปัญหาอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนให้ครูมีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมให้ครูการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนกลุ่มปกติอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนให้ครูมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาความสมบูรณ์ทางจิตใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำกับและติดตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้สนับสนุนมาตรการยับยั้งไม่ให้พฤติกรรมเสี่ยงลุกลามได้อย่างทันท่วงที ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาได้กำกับ ติดตาม และประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประสานการส่งต่อนักเรียนไปยังนักสังคมสงเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนและผู้บริหารสถานศึกษากำกับให้มีการชี้แจงและสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองก่อนดำเนินการส่งต่ออย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการส่งต่อภายในไปยังครูแนะแนวอย่างต่อเนื่อง ส่วนผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการดำเนินการส่งนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 รวมทั้งสิ้น 84 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 7 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 6 แนวทาง ด้านการส่งเสริมและพัฒนา จำนวน 6 แนวทาง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญา จำนวน 7 แนวทาง และด้านการส่งต่อ จำนวน 7 แนวทาง โดยมีรายละเอียด แต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วย 7 แนวทาง คือ 1) จัดทำเอกสารรายบุคคล การใช้ฐานข้อมูล และการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลจริง 2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูล 3) จัดสรรเวลา งบประมาณ และพัฒนาบุคลากรให้ตอบโจทย์การดูแลนักเรียนอย่างคุ้มค่า 4) จำแนกกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดสรรทรัพยากรในการช่วยเหลือได้เหมาะสมตามความจำ

เป็น 5) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 6) มีการส่งเสริมให้ใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและเป็นรากฐานระบบช่วยเหลือนักเรียน และ 7) การระดมทรัพยากรตามภาคีเครือข่าย

ด้านการคัดกรองนักเรียน

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) กำหนดให้ครูใช้การเยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์ และแบบทดสอบเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล 2) พัฒนารายชื่อข้อมูลเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคล และมีมาตรการรักษาความลับของข้อมูล 3) พัฒนาทักษะครูผ่านกิจกรรมโฮมรูมและการประชุมผู้ปกครองและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ 4) ส่งเสริมให้ครูมีการทดสอบทักษะพื้นฐาน (การอ่าน) และสังเกตพฤติกรรมเพื่อแยกกลุ่มช่วยเหลือนักเรียน 5) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษา ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และ 6) กำหนดมาตรการรักษาความลับของข้อมูลนักเรียนกลุ่มมีปัญหา

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ประกอบด้วย 6 แนวทาง คือ 1) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนเครื่องมือให้แก่ครู 2) กำหนดให้ครูที่ปรึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) การติดตามผลและสร้างเครือข่ายสนับสนุนระหว่างผู้ปกครองกับครู 4) การบริหารจัดการเวลาและลดภาระงานครู คำนึงเวลาให้ครูได้ไปดูแล พูดคุย และให้คำปรึกษานักเรียนอย่างแท้จริง 5) ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อโซเชียลมีเดีย การประเมินผลผ่านเครื่องมือออนไลน์ ใช้สื่อผ่านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ 6) ส่งเสริมบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมระหว่างครู และนักเรียนเน้นกิจกรรม คุณธรรมและจริยธรรม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ประกอบด้วย 7 แนวทาง คือ 1) กำหนดให้มีการนำผลประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงระบบ หรือการปรับปรุงแผนงาน 2) กำหนดให้มีกลไกการประชุมร่วมและการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด รวมถึงการนิเทศภายในและการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม 3) การประเมินโดยใช้ข้อมูลจากภาคีเครือข่าย (ผู้ปกครอง/ชุมชน) มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือจากการเยี่ยมบ้าน มาประกอบการพิจารณาว่าพฤติกรรมและคุณภาพชีวิตของนักเรียนดีขึ้นจริงหรือไม่เมื่ออยู่นอกโรงเรียน 4) กำหนดให้มีการจัดกลุ่มเป้าหมายเพื่อติดตามอย่างเฉพาะเจาะจง 5) ยกระดับการดูแลนักเรียนให้เป็น เป้าหมายหลัก ของโรงเรียนอย่างเป็นทางการด้วยตัวชี้วัด 6) กำหนดให้ครูมีการติดตามนักเรียนที่เกินขีดความสามารถของโรงเรียนและถูกส่งต่อไปยังนักจิตวิทยาหรือแพทย์ และ 7) กำหนดให้ครูมีเครื่องมือประเมินผลที่เข้าถึงง่าย หรือนำเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อลดภาระงาน

ด้านการส่งต่อ

แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งต่อ ประกอบด้วย 7 แนวทาง คือ 1) ส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายและระบบเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก 2) กำหนดให้ครูมีแนวปฏิบัติและกระบวนการทำงานที่ชัดเจน 3) การสร้างการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เน้นกระบวนการพูดคุย ทำความเข้าใจ สร้างข้อตกลง และวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนและครอบครัวก่อนทำการส่งต่อ 4) การติดตามผลและนำข้อมูลมาพัฒนาระบบ 5) ส่งเสริมให้ครูมีการบริหารจัดการอารมณ์และลดทัศนคติเชิงลบของนักเรียน 6) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและความปลอดภัย และ 7) สนับสนุนให้ครูมีการใช้เครื่องมือประเมินความเสี่ยงได้ทันทีว่าระดับใดควรส่งต่อ ช่วยลดความสับสนและภาระของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทน์หุ่นบำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมผลการวิจัยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย โครงสร้างการบริหารงาน และบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อม ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่สภาพปัญหาภายในสังคมและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและจิตใจของนักเรียน

ในส่วนของการส่งต่อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากที่ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และตระหนักถึงความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยง เพื่อพร้อมรับมือกับความซับซ้อนของปัญหานักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารได้มีการกำหนดนโยบาย โครงสร้างปฏิบัติงาน และแนวปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นร่วมกันระหว่างทางครูและนักเรียนในการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน การวางระบบการปฏิบัติงานแบบนี้ช่วยให้ครูที่ปรึกษาทราบถึงปัญหา ขอบเขตความรับผิดชอบ และมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนเมื่อพบเจอปัญหานักเรียนที่เกินขีดความสามารถที่จะดูแลได้ด้วยตัวเอง ตลอดจนมีการจัดสรรทรัพยากรและมอบหมายให้บุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน หรือทีมสหวิชาชีพภายในโรงเรียน เข้ามารับช่วงต่ออย่างเป็นระบบ ส่งผลทำให้กระบวนการภายในมีความคล่องตัวและสร้างความมั่นใจให้กับครูท่านอื่น ๆ สำหรับด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักดีว่า กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนี้เป็นรากฐานสำคัญที่สุดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารจึงมีการกำหนดนโยบายเชิงรุกที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาเข้าถึงข้อมูลของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน โดยมีการบริหารจัดการเวลาและจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม เช่น การสนับสนุนการจัดกิจกรรมโฮมรูม การลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเป็นระบบ และลดภาระงานเอกสารที่ไม่จำเป็นของครูออก และเปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษามีเวลาในการสัมภาษณ์ สังเกต และทำความเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนอย่างแท้จริง ในส่วนของด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ผู้บริหารดำเนินการบริหารจัดการเชิงรุกโดยมุ่งเน้นไปในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน ควบคู่ไปกับการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและภายในสังคมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากในการขับเคลื่อนนโยบายระดับสถานศึกษา เช่น การจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การให้ความรู้เรื่องภัยไซเบอร์ และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อป้องกันความเสี่ยงของนักเรียนที่อาจจะเกิดขึ้นในโรงเรียน ตลอดจนมีการสนับสนุนระบบการสื่อสารที่เปิดกว้างระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียนร่วมกัน ต่อเนื่องสำหรับ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานของครูที่ชัดเจน ส่งผลให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์ผลและจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกมาได้อย่างเป็นระบบ พร้อมด้วยผู้บริหารได้มีบทบาทในการสนับสนุนเครื่องมือคัดกรองที่เป็นระบบ เช่น แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) หรือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) รวมทั้งมีการส่งเสริมการนำระบบสารสนเทศมาช่วยในการประมวลผลข้อมูล เพื่อลดความซับซ้อนและทำให้การคัดกรองมีความสะดวกและรวดเร็วแม่นยำยิ่งขึ้น ส่วนใน ด้านการส่งเสริมพัฒนา แม้จะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนะแนว ตลอดจนการส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะทางวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ผู้บริหารได้มีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณและอำนวยความสะดวกทางด้านอาคารสถานที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกกลุ่มได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและศักยภาพของตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จากปัจจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ และการบริหารในรูปแบบที่หลากหลาย ส่งผลให้การดำเนินงานการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทน์หุ่นบำเพ็ญ มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากบุคลากรทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมาใช้ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระงานเอกสารของครู มีการวางแผนการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเป็นระบบ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพครอบครัวและพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่นอกโรงเรียน จัดสรรเวลาและงบประมาณสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาได้ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ซึ่งจะช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจตัวตนของนักเรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพเศรษฐกิจ

2. ด้านการคัดกรองนักเรียนผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เช่น แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) หรือแบบประเมินฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาแนวปฏิบัติในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้สามารถติดตามและปรับปรุงผลการคัดกรองได้แบบเรียลไทม์ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลการคัดกรองอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อป้องกันผลกระทบทางจิตใจและรักษาสิทธิของนักเรียน และมีการประชุมคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อร่วมกันพิจารณาผลการคัดกรองและวางแผนเชิงป้องกันร่วมกับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันมาใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักเรียน เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมและลดภาระงานด้านเอกสาร พร้อม ออกแบบระบบให้ผู้ปกครองและชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและสะท้อนข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่นอกสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนได้อย่างรอบด้านและยั่งยืน

4. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่ครูทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงและใช้งานร่วมกันได้แบบเรียลไทม์ โดยต้องกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด พร้อมส่งเสริมให้ครูใช้แบบประเมินทางจิตวิทยาหรือเครื่องมือคัดกรองออนไลน์ที่ได้มาตรฐาน เพื่อช่วยจำแนกกลุ่มนักเรียน (กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น

5. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวปฏิบัติในการสร้างบรรยากาศเชิงบวกและการรับฟังคำปรึกษาภายในโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนกล้าที่จะเข้ามาปรึกษาปัญหาตั้งแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่ปัญหาจะบานปลาย และปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็นหรืองานเอกสารซ้ำซ้อนของครูที่ปรึกษา เพื่อให้ครูมีเวลาคุณภาพในการสังเกต พูดคุยให้คำปรึกษา และสร้างความไว้วางใจกับนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกการป้องกันปัญหาที่ทรงประสิทธิภาพที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมหรือการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ไปทดลองปฏิบัติจริงในสถานศึกษา และทำการประเมินประสิทธิผล เพื่อปรับปรุงให้เป็นโมเดลต้นแบบที่เป็นรูปธรรม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงไปที่แนวทางการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาอุบัติใหม่ที่เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในปัจจุบัน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในหัวข้อเดียวกันนี้ แต่ขยายขอบเขตไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 หรือกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดและบริบทแตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอความรู้ การศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทรหุ่น บำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดง แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทรหุ่น บำเพ็ญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยส่งเสริมให้ครูจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทั้งด้านการเรียน สุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพครอบครัวอย่างครบถ้วน ผ่านเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น ระเบียบสะสม การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง นอกจากนี้ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นฐานในการวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งจัดสรรทรัพยากร เวลา และบุคลากรสนับสนุน เพื่อให้ การดำเนินงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและแนวทางการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้ครูใช้ข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มความสามารถพิเศษ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้เครื่องมือการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมถึงสนับสนุนให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาผลการคัดกรองและกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ และกิจกรรมพัฒนาศักยภาพระหว่างบุคคลของนักเรียน นอกจากนี้

ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยกำกับและติดตามการดำเนินงานของครูในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งสนับสนุนการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้บริหารส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหและติดตามพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนการจัดทำแผนช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน โดยกำหนดแนวทางการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น การส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือหน่วยงานด้านสาธารณสุข พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้บริหารกำกับให้มีการติดตามผลหลังการส่งต่อ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

สรุป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า การดำเนินงานโดยรวมผลการวิจัยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีระบบการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน โดยกำหนดแนวทางการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น การส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือหน่วยงานด้านสาธารณสุข พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผู้บริหารกำกับให้มีการติดตามผลหลังการส่งต่อ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Education. (2017). *Phaen kan sueksa haeng chat pho.so. 2560-2579* [National Education Plan 2017-2036]. Prikwan Graphic.
- [2] Supervising Unit. (2012). *Rabop dulae chuay luea nakrian nai rongrian sangkat krom saman sueksa* [Student support system in schools under the Department of General Education]. Karansana.
- [3] Ministry of Education. (2010). *Laksut kaen klang kan sueksa khan phuen than phutthasakkarat 2551* [The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)]. Agricultural Co-operative Federation of Thailand Printing House.
- [4] Greenwood. (1965). *Management and Organizational Behaviour Theories*. United States: South-Western Pub. Co.
- [5] Hoy and Miskel. (2008). *Educational Administration Theory, Research and Practice*. New York: The McGraw-Hill Company, Inc.

- [6] S.P. Robbins. (1998). *Organisational Behavior, Concepts, Controversies and Applications*. United States: Prentice Hall.
- [7] Rensis Likert. (1967). *The human organization: Its management and value*. United States: McGraw-Hill.
- [8] Williams, Francis M. Jr. (2008). *Student assistance Programs (SAP) : An Organizational Theoretical for Healthy Youth*. Dissertation Abstracts International. 68(8) : unpagged. February.
- [9] G.V. Good. (1973). *dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- [10] B Jesse. (1999). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- [11] Leggett, E. S. (2004). *The impact of a classroom counseling program on the problem-solving skills of elementary school students*. University of North Texas.
- [12] Glazier, S. Y. (2004). *General Educators' Perceptions of At-risk Students and Self perceived Efficacy in Relationship to Participation in a Student Assistance Team Model*. Retrieved February 5, 2020
- [13] Sabella, R. A., & Dickson, J. (2003). *Using technology to promote your guidance and counseling program among stakeholders*. Professional School Counseling, 6(3), 206–213.
- [14] Walton, C. (2007). *The Effectiveness of Using a Student Monitoring System to Improve a School District's State Test Score*. Dissertation Abstracts International. 67(12): 108.
- [15] Boonchom Srisa-ard. (2017). *Kan wijai bueang ton* [Preliminary research] (10th ed., rev. ed.). Suwiriyan.

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ชนิสา ศรีพิทักษ์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สราวุธ เศรษฐขจร¹

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*baitoeystripitak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเปิดโอกาสให้ครูและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการ พร้อมทั้งจัดทำระบบติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยขับเคลื่อนแผนพัฒนาผ่านวงจรคุณภาพ (PDCA) และกระบวนการ PLC ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พร้อมยกระดับเทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลและจัดทำรายงานพัฒนาตนเอง SAR เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นใจแก่สาธารณชน

คำสำคัญ: การดำเนินงาน งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

Internal Quality Assurance in Educational Institutions at Anuban Wihandaeng School Under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 2

Chanisa Sripitak^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*baitoeyesripitak@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the implementation of internal quality assurance and to identify guidelines for its implementation of Anuban Wihan Daeng School under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 2. The study focused on six aspects: setting educational standards for the institution, formulating educational development plans aimed at quality based on educational standards, implementing educational development plans, evaluating and auditing internal educational quality, monitoring operations for institutional quality improvement and reparing self-assessment reports. The population for this research consisted of 38 teachers at Anuban WihanDaeng School under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 2 during the 2025 academic year. The research instruments included a 5-point Likert scale questionnaire, with a reliability of 0.988 and a semi-structured interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The study revealed that the internal quality assurance operations of Anuban Wihan Daeng School, under the Office of Saraburi Primary Educational Service Area 2, were overall at the highest level across all six aspects. Individually, internal evaluation and quality auditing achieved the highest mean, followed by setting educational standards, while implementing educational development plans recorded the lowest mean. Guidelines for Internal Quality Assurance: School administrators should establish effective educational standards through inclusive participation and continuous monitoring. This involves driving development plans via PDCA cycles and PLC processes, while leveraging IT for evaluation and SAR reporting to provide an empirical database for quality improvement and public trust.

Keywords: Operations, Internal Quality Assurance in Educational Institutions

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ได้ประกาศวิสัยทัศน์ และนโยบายเร่งด่วนเรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2562 – 2565) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวัง

ว่าการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต จะได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน [1]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวดที่ 6 มาตราที่ 47 ว่าด้วยให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและ การอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นไป ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น มาตราที่ 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก [2]

การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจ แนวคิดและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ความหมายความสำคัญ แนวคิดและประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา รายละเอียดและความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษาระดับต่าง ๆ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาการประยุกต์แนวคิดสู่การปฏิบัติซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและบริบทของสถานศึกษา [3]

โรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรทั้งสิ้น 47 คน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 2 คน ครูจำนวน 38 คน และจากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง [4] พบว่า การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ซึ่งเป็นระดับสูงสุด จำนวน 2 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ มาตรฐานด้านที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยกเว้น มาตรฐานด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ซึ่งอยู่ในระดับดีเลิศ สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาต้องทบทวนและปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายการดำเนินงานอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และสามารถตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษการดำเนินงานและแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดแนวคิดการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2)ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3)ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4)ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5)ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6)ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนวัดคลองไทร(ฉัตรราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.988